

TEMATSKA DELAVNICA - SLOVENSKA PODJETJA V PROGRAMU VSEŽIVLJENJSKO UČENJE

POROČILO

Mlajši od 30 let danes predstavljajo petino vseh prebivalcev EU in so zelo pomembni za njeno gospodarstvo. Med mlajšimi od 25 let je 5 milijonov brezposelnih. Stopnja brezposelnosti mladih v EU znaša 20,4 % in je več kot dvakrat višja od stopnje brezposelnosti celotnega aktivnega prebivalstva (9,6 %). Navedeni podatki so zaskrbljujoči in Evropska Komisija skuša z različnimi strategijami (Evropa 2020) in pobudami (Mladi in mobilnost in Nova znanja za nova delovna mesta), ki vključujejo ukrepe in programe s področja izobraževanja in usposabljanja, zmanjšati brezposelnost v Evropi in mlade usposobiti, da bodo čim bolj konkurenčni na trgu dela. Konkurenčno prednost lahko dosežejo predvsem z različnimi znanji, spretnostmi, izkušnjami in prilagodljivostjo.

Na drugi strani številna mala in velika podjetja pošiljajo svoje zaposlene na usposabljanje v tujino. Nova znanja, ideje in izkušnje, ki jih posamezniki prinesejo nazaj pripomorejo k njihovem osebnem in strokovnem razvoju in v veliki meri vplivajo tudi na samo podjetje, na njegovo prepoznavnost, konkurenčnost in mednarodno sodelovanje. So pa tudi slovenska podjetja, ki sprejemajo tuje udeležence na usposabljanje in s tem pomembno prispevajo h krepitvi evropskega delovnega okolja, spodbujanju medkulturnega dialoga, jezikovne raznolikosti in promociji Slovenije, slovenske kulture, načina dela.

Center RS za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja (CMEPIUS) omogoča različnim organizacijam, podjetjem, institucijam in posameznikom aktivno sodelovanje v programu **Vseživljenjsko učenje (VŽU)**. Namen programa je prispevati k razvoju družbe z vrhunskim znanjem, trajnostnim gospodarskim razvojem, več in bolj kakovostnimi delovnimi mesti in večjo socialno kohezijo ter zagotavljanju varstva okolja za prihodnje generacije. Splošni cilj programa je spodbujanje izmenjav, sodelovanje in mobilnost med sistemi izobraževanja in usposabljanja, zato da ti postanejo svetovni zgled za kakovost. Za uresničevanje splošnega cilja ima program VŽU določene tudi operativne cilje podprogramov (Erasmus in Leonardo da Vinci), ki zajemajo različne ciljne skupine, ukrepe in akcije. Glede na kontekst tematske delavnice, so za sodelovanje z gospodarstvom pomembni zlasti:

- izboljšanje kakovosti in povečanje obsega sodelovanja med visokošolskimi zavodi in podjetji;
- omogočanje razvoja inovativnih praks v izobraževanju in usposabljanju na terciarni ravni ter na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja in njihov prenos, vključno s prenosom iz ene države udeleženke v ostale;
- izboljšanje kakovosti in povečanje obsega mobilnosti po Evropi za osebe, udeležene v začetnem poklicnem izobraževanju in usposabljanju ter v nadaljevalnem usposabljanju, tako da bi se število praks v podjetjih povišalo na najmanj 80 000 na leto do konca programa vseživljenjsko učenje (2013) ter

- izboljšanje kakovosti in povečanje obsega sodelovanja med institucijami ali organizacijami, ki zagotavljajo izobraževalne možnosti, podjetji, socialnimi partnerji ter drugimi ustreznimi organi v Evropi.

Pri zasledovanju operativnih ciljev si prizadevamo povezovati izobraževalne institucije in gospodarstvo ter tako aktivno prispevati k aktualnim strategijam in pobudam. Sodelovanje med posamezniki in gospodarstvom je najbolj izrazito v zgoraj omenjenih podprogramih, zato smo s predstavitev primerov dobrih praks **10. marca 2011** v Gospodarski zbornici Slovenije v Ljubljani, pripravili tematsko delavnico **Slovenska podjetja v programu Vseživljenjsko učenje**.

Tematska delavnica se je začela z uvodnim pozdravom namestnice direktorice CMEPIUS-a **mag. Alenke Flander**, ki je poudarila možnosti izobraževanja in usposabljanja v okviru programa VŽU in podprogramov Leonardo da Vinci in Erasmus. Informacije o možnostih premalokrat pridejo do končnih uporabnikov in tako že obstoječe možnosti in mehanizme za dijake, študente, zaposlene in nezaposlene le v manjši meri uporabimo za povečanje posameznikovih izkušenj, znanj in kompetenc, ki so potrebne za uspešen delovni proces.

Ignac Šteferel, član Nacionalne komisije VŽU-Leonardo da Vinci, je poudaril, da je izobraževanje in prenos znanja valuta za preživetje. V svoji dolgoletni karieri se je srečal z različnimi mehanizmi prenosa znanja in izkušenj (sodelovanje z nemško obrtno zbornico) in nudil pomoč različnim slovenskim podjetjem pri pripravi projektov na področju mobilnosti in sodelovanja s tujimi partnerji. Izpostavil je tudi problem samostojnih podjetnikov, ki jim mobilnost zaradi narave dela predstavlja velik problem. Kljub temu se nekateri med njimi zelo zavedajo pomena mobilnosti, saj nova znanja ustvarjajo priložnost za nadaljnje zaposlitve, konkurenčnost v panogi in razvoj.

Po uvodnih pozdravih in otvoritvi delavnice je moderatorica tematske konference **mag. Marja Medved**, ki je hkrati tudi koordinatorica akcije Leonardo da Vinci - projekti mobilnost, predstavnik različnih podjetij in udeležencev mobilnosti povabila, da s prisotnimi delijo svoje izkušnje v programu VŽU. V dinamični razpravi, ki je potekala v obliki »okrogle mize«, so se predstavili naslednji gostje:

- Teja Stegel, Istrabenz turizem d.d., hoteli LifeClass Portorož;
- Boštjan Švajger, udeleženec projekta mobilnosti Leonardo da Vinci;
- David Geršak, Adamsoft d.o.o.;
- Lejla Delalič, udeleženka mobilnosti v programu Erasmus;
- David Ševerkar, Lapos arhitekturno projektiranje d.o.o.;
- Mihaela Pungartnik, Termoelektrarna Šoštanj.

Ker pa so z mobilnostjo povezani tudi različni administrativni postopki, katerim morajo zadostiti posamezniki in podjetja, sta izkušnje s tega področja predstavili tudi Petra Vilfan (CMEPIUS) in Saška Tivadar (Upravna enota Ljubljana, Oddelek za tujce).

Teja Stegel je koordinatorica projekta Poklic življenja, ki ga **Istrabenz turizem d.d., hoteli LifeClass Portorož** izvajajo v programu Leonardo da Vinci. Na področju turizma so izkušnje in povezovanje zelo pomemben dejavnik uspešnega delovanja zaposlenih in podjetja. V Istrabenz turizmu so svojim zaposlenim na področju kuhanja, slaščičarstva, strežbe in recepcije ponudili možnost usposabljanja v tujini, v sosednji Italiji. Na samem začetku je bilo težko pridobiti zaposlene, ki bi se udeležili mobilnosti in so jih morali zelo spodbujati in prepričevati. Sedaj teh težav nimajo več in se vsako leto več zaposlenih odloča za mobilnost, predvsem na podlagi dobrih izkušenj sodelavcev. Zaradi zahtev delovnega mesta po znanju tujih jezikov, zaposleni niso imeli težav pri komuniciranju v tujem jeziku.

Boštjan Švajger, nekdanji dijak Srednje lesarske šole iz Škofje Loke, je eden izmed udeležencev mobilnosti v programu Leonardo da Vinci, ki je v okviru usposabljanja v tujini izpopolnjeval strokovno znanje s področja restavriranja pohištva. Znanja s tega področja ni bilo mogoče pridobiti v Sloveniji in tako se je odločil, da po izkušnje odide v tujino, v Nemčijo. Izkušnja je bila zelo pozitivna in ga je obogatila tako na osebnem kot tudi strokovnem področju. Hkrati je bila to tudi predpriprava na izpit za nacionalno poklicno kvalifikacijo in strokovni izpit, s pomočjo katerega danes lahko samostojno opravlja delo restavratorja. S pridobljenimi izkušnjami, kot strokovnjak na področju restavriranja, kandidira na različnih razpisih in sodeluje z Zavodom za ohranjanje kulturne dediščine. Boštjan je danes tudi mentor

dijakom Srednje lesarske šole. Njegov projekt je v letu 2010 prejel zlato jabolko - nacionalno priznanje kakovosti, ki ga CMEPIUS podeljuje najboljšim projektom mobilnosti v programu Vseživljenjsko učenje. Ima zelo dobre izkušnje z mobilnosti in jo priporoča vsakomur, ki želi pridobiti posebna znanja in konkurirati na trgu dela.

Podjetje **Adamsoft d.o.o.** iz Celja je tehnološko podjetje, ki se ukvarja z razvojem poslovne programske opreme. David Geršak je predstavil izkušnjo sodelovanja z Erasmus študenti iz tujine, ki kot mladi strokovnjaki raziskujejo, razvijajo in dopolnjujejo njihove produkte s področja informacijske tehnologije. Na samem začetku so se morali vsi, tako študenti kot tudi zaposleni, malo prilagoditi in ker so izvozno podjetje težav s komuniciranjem v tujem jeziku ni bilo. V sodelovanju s tujimi študenti vidijo predvsem poslovno priložnost za predstavitev svojih produktov in nadaljnjo prodajo tudi na trgih v državah iz katerih prihajajo Erasmus študenti. V programu Erasmus sodelujejo že več let. Med Erasmus študenti so uvedli ustrezen sistem za prenos znanja, ki poteka v obliki ciklusa. Podjetje ima tudi dober odnos z nekaterimi visokošolskimi institucijami, iz katerih prihajajo študenti, kar jim omogoča nadaljnje sodelovanje in pridobivanje študentov. Preko Erasmus študentov podjetje spozna poslovne običaje, sistemske značilnosti okolja ter vzpostavlja stik s potencialnimi strankami in partnerji. Erasmus študente skušajo čim bolj vključiti v slovensko okolje in jim tudi z organiziranimi izleti predstaviti Slovenijo. Študentom pomagajo pri iskanju nastanitve in jih čim bolj vključiti v okolje. Zavedajo se, da dobra mobilnost ne predstavlja zgolj organiziranega delavnika, ampak tudi kvalitetno preživljanje prostega časa Erasmus študentov. Vsekakor si želijo tudi v bodoče sodelovati s tujimi študenti in se specializirati za študente iz točno določenih držav.

Lejla Delalič, študentka Visoke šole za dizajn v Ljubljani, se je v okviru programa Erasmus udeležila mobilnosti z namenom prakse. Prakso s področja notranjega oblikovanja je 3 mesece opravljala v Londonu. Multikulturnost je v eni izmed svetovnih prestolnic zelo prisotna, zato pri sprejemu ni bilo nikakršnih težav. Podjetje ji je nudilo tudi vso strokovno podporo pri delu. Mobilnost je bila pozitivna izkušnja, ki ji je dala predvsem večjo samozavest in zavedanje, da so možnosti za osebni razvoj in kariero neomejene. Na mobilnosti ji je tudi uspelo uspešno predstaviti Slovenijo, kot eno izmed držav EU in jo približati ostalim sodelavcem iz celega sveta. Trenutno piše diplomu in ko bo gotova razmišlja tudi možnosti samostojne podjetniške poti ali zaposlitve v tujini.

Lapos arhitekturno projektiranje d.o.o. je podjetje, ki se ukvarja s projektiranjem stanovanjskih objektov. **David Ševerkar**, ki je lastnik podjetja, je hkrati tudi profesor na Srednji gradbeni, geodetski in ekonomski šoli v Ljubljani. Šola že leta vodi projekte Leonardo da Vinci mobilnost za svoje dijake in jim na ta način ponuja možnost opravljati prakso v tujini. Poleg tega šola tudi sprejema tuje dijake in pri tem potrebuje tesno sodelovanje podjetij. Lapos ima tu pomembno vlogo, saj je vseh teh letih gostilo številne tuje dijake in študente na praksi oziroma usposabljanju. Tudi njihova izkušnja s sodelovanjem v programu VŽU je izredno pozitivna. Ker so podjetje, ki hkrati pošiljajo in tudi sprejemajo dijake na prakso, je zanimiv poudarek na spremljanju slovenskih dijakov tekom šolanja in poletnih taborov, ki so hkrati tudi predpriprava in selekcijski postopek za mobilnost. Na tak način zagotavljajo, da so izbrani kandidati strokovno in jezikovno podkovani, saj na mobilnosti v tujini predstavljajo njihovo šolo in Slovenijo. Mobilnost dijakov v okviru programa Leonardo da Vinci ne predstavlja samo strokovnega dela in izboljšanje znanja tujega jezika, ampak tudi spoznavanje tuje države. Znanje tujega jezika je pomembno, vendar pa je zelo odvisno od profila zaposlitve. Vsak udeleženec mobilnost je hkrati tudi

ambasador Slovenije. Tuja podjetja so zelo zadovoljna s slovenskimi dijaki in mnogi izmed njih si prav na tak način zagotovijo službo po končani šoli. Na tej točki so bile poudarjene tudi velike razlike med možnostmi za strokovni razvoj in plačami po različnih evropskih državah.

Mihaela Pungartnik iz **Termoelektrarne Šoštanj** je predstavila tesno sodelovanje s Šolskim centrom Velenje. S sistemom štipendiranja dijakov in študentov skrbijo za nadaljnji razvoj kadrov v njihov podjetju. Preko projektov Leonardo da Vinci so na mobilnost pridobili švedske dijakke, hkrati pa so nad možnostmi navdušili tudi slovenske dijakke. Največji pomen sodelovanja v projektu Leonardo da Vinci, vidijo predvsem v možnosti prenosa znanja ali prakse v Slovenijo in se tudi na ta način obogatiti. Izkušeni z mobilnostjo svojih zaposlenih še nimajo. Razlog so največkrat družinske obveznosti in togost različnih postopkov.

Petra Vilfan (CMEPIUS) in **Saška Tivadar** (Upravna enota Ljubljana, Oddelek za tujce) sta predstavili pravno-formalni okvir in pogoje za pridobitev udeležencev na prakso v Slovenijo ter nekaj administrativnih postopkov, s katerimi se slovenski udeleženci srečujejo pred in na samem začetku mobilnosti. Največja razlika pri pridobivanju ustreznih dokumentov (dovoljenje za bivanje, viza, delovno dovoljenje, zdravstveno zavarovanje,...) je med udeleženci, ki prihajajo iz EU in ne EU držav. Državljeni EU lahko dovoljenja in dokumente urejajo v državi kamor so namenjeni, ostali pa jih morajo urediti v matični državi, pred pričetkom mobilnosti. Slednji dokumente in dovoljenja urejajo preko slovenskih ambasad ali diplomatsko konzularnih predstavništav. Na tematski delavnici so bili izpostavljeni tudi nekateri primeri neusklajenosti postopkov in ustreznosti informacij med Upravno enoto in Ministrstvom za notranje zadeve in vsi upamo, da se bo to področje v bodoče uredilo.

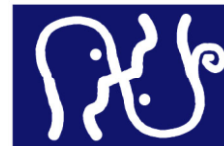
Na tematski delavnici je bil tudi Jure Šafner, predstavnik IAESTE LC Maribor, ki se zelo aktivno ukvarjajo s praksami slovenskih študentov, hkrati pa tudi tujim študentom nudijo prakse v slovenskih podjetjih. Vsem študentom, ki se za prakso odločijo v državah, ki sodelujejo v programu VŽU, predstavijo možnosti za sodelovanje v programu Erasmus in jih tako opozorijo na programe mobilnosti, ki že obstajajo. Največja težava pri njihovem delu je pridobivanje podjetij, saj morajo le-ta študentom zagotoviti plačilo za opravljeno prakso. Želijo si tudi tesnejšega sodelovanja s CMEPIUS-om.

Zaključki in izzivi

Pri mobilnosti posameznikov je poudarek predvsem na pridobivanju praktičnih izkušenj in s tem krepitvi zaposljivosti in konkurenčnosti na trgu dela. Vsaka mobilnost prinese posameznikom bogato osebno, poklicno, jezikovno in kulturno izkušnjo. Za podjetja pa sprejem posameznikov predstavlja možnost prenosa znanja na posameznike, spodbudo za inovacije, širitev na tuje trge in povečanje mednarodnega sodelovanja - pridobivanje novih sodelavcev ali partnerjev ter ostalih kvalitativnih, ki jih omenjamo za posameznika in so jih deležni tudi zaposleni v podjetju, ki sprejema praktikante.

Ugotovitve, izkušnje in razmišljanja različnih udeležencev so bili v nekaterih delih skupne, spet v drugih različne. Vsi so sodelovanje v programu VŽU ocenili kot zelo pozitivno in nameravajo tudi v bodoče sodelovati. Ob koncu delavnice smo meli tudi čas za diskusijo in viharjenje možganov, kar je pripeljalo tudi do naslednjih predlogov za ureditev področja in možnih rešitev za boljše nadaljnje delo. Izzivi za prihodnje so:

- vzpostavitev baze podjetij, ki želijo na usposabljanje prejeti praktikante, študente ali zaposlene, (sodelovanje z Obrtno-podjetniško zbornico Slovenije);
- vzpostavitev kontaktnih točk za informacije o možnostih (regionalno) za vse ciljne skupine;
- predstavitev izkušenj z mobilnosti po različnih slovenskih regijah (dobrih in slabih – realna slika mobilnosti);
- skupen portal za informacije glede postopkov, dokazil in zavarovanj;
- predstavitev Slovenije na mobilnosti (skupna predloga predstavitev Slovenije) – ambasadorji Slovenije in možno sodelovanje s Slovensko turistično organizacijo;
- tesnejše sodelovanje in delovanje na področju praks študentov med CMEPIUS-om in IAESTE;
- uskladitev pogojev in informacij med Upravno enoto in Ministrstvom za notranje zadeve.

CMEPIUS
Center RS za mobilnost
in evropske programe
izobraževanja in
usposabljanja

Vsekakor zanimiva tematska delavnica, upamo da prva izmed mnogih, saj bomo le na tak način informirali širšo javnost (podjetja, dijake, študente, zaposlene in nezaposlene) o možnostih in priložnostih za mobilnost, ki že obstajajo v Sloveniji in Evropi.

Zapisal: Aljoša Belcijan

GD Izobraževanje in kultura

Ob železnici 16
1000 Ljubljana, Slovenija
Tel.: (01) 620 94 50
Fax: (01) 620 94 51
E-pošta: info@cmepius.si
www.cmepius.si